

ปัญหาการจัดเก็บภาษีจากการพนันวัวชน¹

กรรมการณ์ ผดุงธรรม²

“การชนวัว” เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ฝังรากลึกอยู่กับชาวไทยภาคใต้มาเป็นเวลาช้านาน โดยมีบันทึกทางประวัติศาสตร์ไว้ว่า ชาวไทยภาคใต้ได้รับการถ่ายทอดมรดกวัฒนธรรมการชนวัวนี้มาจากชาวโปรตุเกสที่เข้ามาทำการค้าขายในสมัยของสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 2 แห่งอยุธยา ซึ่งในสมัยนั้น พระองค์ทรงอนุญาตให้ชาวโปรตุเกสเข้ามาทำการค้าขายในเมืองไทยได้ โดยทรงอนุญาตให้ทำการค้าขายได้ใน 4 เมือง ได้แก่ กรุงศรีอยุธยา นครศรีธรรมราช ปัตตานี และมะริด โดยชาวโปรตุเกสถือได้ว่าเป็นต่างชาติแรกที่เข้ามาทำการติดต่อค้าขายกับประเทศไทยโดยทางเรือ ซึ่งนอกจากการเข้ามาทำการค้าขาย ชาวโปรตุเกสยังได้เผยแพร่ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม และการเล่นต่าง ๆ ของประเทศทางตะวันตกไว้ให้กับชาวไทยด้วย ซึ่งการชนวัวก็เป็นหนึ่งในการเล่นที่ชาวโปรตุเกสได้ถ่ายทอดไว้ให้และคนไทยได้มีการสืบทอดเป็นมรดกทางวัฒนธรรมกันมาจนถึงปัจจุบัน

วัฒนธรรมการชนวัวในประเทศไทยกำเนิดขึ้นมาตั้งแต่ก่อนที่รัฐบาลจะมีการออกพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 มาใช้บังคับ ซึ่งในสมัยนั้นรัฐบาลยังไม่มีกฎหมายควบคุมการเล่นการพนันหรือขึ้นต่อเกี่ยวกับการชนวัวแต่อย่างใด ต่อมาหลังจากประกาศใช้บังคับพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งหมายควบคุมการเล่นการพนัน อันเป็นการกระทำที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนและมีผลกระทบของสังคมส่วนรวม ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย การชนวัวจึงถูกจัดให้เป็นการพนันตามบัญชี ข. แห่งพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 ตั้งแต่นั้น โดยมีเงื่อนไขว่าหากจะจัดให้มีการชนวัวจะต้องมีการขออนุญาตจากรัฐมนตรีเจ้าหน้าที่ยหรือเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตก่อน

ในปัจจุบันการชนวัวในประเทศไทยได้ถูกพัฒนาและปรับเปลี่ยนมาเป็นกีฬาชนวัวอย่างจริงจังที่มีการวางกฎ กติกา วิธีการและสนาม โดยการจัดให้มีการชนวัวจะต้องจัดในสนามชนวัวที่ได้รับอนุญาตเท่านั้น ตลอดจนกำหนดให้มีการวางเดิมพัน และพนันขันต่อเกิดขึ้น ซึ่งเจ้าของวัวที่ชนะการชนวัวก็จะได้รับเงินเดิมพันจากการชนะการแข่งขัน การชนวัวจึงได้รับการยอมรับมากขึ้น ความนิยมในวัฒนธรรมนี้ส่งผลโดยตรงให้มีการจัดตั้งสนามชนวัวเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง เช่น สงขลา นครศรีธรรมราช พัทลุง ตรัง สตูล ปัตตานี นราธิวาส นอกจากนี้ ในปัจจุบันมีความนิยมแพร่หลายไปยังภูมิภาคอื่นๆ แล้วเช่นกัน อาทิเช่น ในภาคเหนือและภาคกลางตอนบน เช่น จังหวัดเชียงใหม่ สุโขทัย เป็นต้น

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัญหาการจัดเก็บภาษีจากการพนันวัวชน โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปริดา โขติมานนท์ และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ประโมทย์ จารุนิล และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปวีศร เลิศธรรมเทวี

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต (ส่วนกลาง) คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

การเติบโตอย่างแข็งแกร่งของมรดกทางวัฒนธรรมนี้ทำให้ทั้งนักพนันรุ่นเก่าซึ่งยังคงหลงใหลในการเข้าชมการชนวัวในสนามชนวัวและนักพนันรุ่นใหม่ที่ชอบในการพนันวัวชนแต่ไม่สะดวกในการเดินทางไปยังสนามชนวัวก็มีการปรับตัวมาเล่นพนันกันทางออนไลน์เป็นจำนวนมากโดยไม่สามารถประเมินจำนวนที่แน่นอนได้ ซึ่งความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีในปัจจุบันนี้ทำให้โลกของนักพนันมีการวิวัฒนาการและพัฒนาขึ้นอย่างก้าวกระโดด ส่งผลให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับวงการพนันวัวชนนั้นมีเงินได้สะพัดที่เกี่ยวข้องมาจากการพนันวัวชน อันเป็นการกระทำที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีโดยที่ไม่ต้องเสียภาษีจากกิจการดังกล่าวแม้แต่สตางค์เดียว ทั้งที่จริงแล้ว การดำเนินกิจการในลักษณะนี้จัดเป็นกิจการเสี่ยงโชคที่อยู่ในข่ายที่จะต้องเสียภาษีสรรพสามิตให้กับรัฐด้วย แต่กฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันนี้ทำให้รัฐบาลไม่สามารถจัดเก็บภาษีจากการพนันวัวชนได้ แต่ทำได้เพียงเก็บค่าธรรมเนียมการขออนุญาตจัดให้มีการเล่นการพนันตามบัญชี ข ตามพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 เท่านั้น

จากการทำการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการจัดเก็บภาษีจากการพนันวัวชน ซึ่งได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาเกี่ยวกับการพนันวัวชนทั้งในต่างประเทศและในประเทศไทย ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บภาษีจากการพนันวัวชนที่ประเทศไทยใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน อันได้แก่ พระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 ซึ่งเป็นกฎหมายหลักที่ใช้ในการควบคุมการพนันทุกประเภทในประเทศไทย ประกอบกับพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้ในการจัดเก็บภาษีจากกิจการอันมีลักษณะเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน เพื่อวิเคราะห์ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บภาษีที่จากการพนันวัวชนพบว่ามีปัญหายุ่งยากหลายประการ สามารถสรุปได้ดังนี้

ปัญหาประการแรก คือ ปัญหาเกี่ยวกับการไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายบังคับจัดเก็บภาษีจากการพนันวัวชน กล่าวคือ การเล่นการพนันทุกชนิดในประเทศไทย โดยไม่ได้รับอนุญาตถือว่าเป็นการกระทำผิดกฎหมายพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 เว้นแต่ การพนันที่เล่นนั้นจะเป็นการพนันตามบัญชี ข. ซึ่งได้รับอนุญาตก่อนเท่านั้น ผู้ได้รับใบอนุญาตจึงจะจัดให้มีการเล่นและการพนันขึ้นได้

การจัดให้มีการเล่นพนันวัวชนในประเทศไทยถือเป็นการเล่นตามบัญชี ข. แห่งพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 ซึ่งจะจัดให้มีการเล่นได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีเจ้าหน้าทีหรือเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตเห็นสมควรและออกใบอนุญาตให้ หรือมีกฎกระทรวงอนุญาตให้จัดขึ้นโดยไม่ต้องมีใบอนุญาต และการจัดให้มีการชนวัวอันเป็นการเล่นตามบัญชี ข. แห่งพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 นั้น จะพนันกันได้เฉพาะเมื่อได้มีใบอนุญาตให้จัดให้มีขึ้นหรือมีกฎกระทรวงอนุญาตให้จัดขึ้นโดยไม่ต้องมีใบอนุญาตเท่านั้น ซึ่งพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 ดังกล่าวนี เป็นกฎหมายที่บัญญัติขึ้นมาเพื่อควบคุมการเล่นการพนันของประชาชน โดยในพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 ที่ใช้อยู่ฉบับปัจจุบันได้มีการกำหนดเกี่ยวกับหน้าที่ในการเสียภาษีของผู้ได้รับใบอนุญาตให้จัดการเล่นตามบัญชี ข. แห่งพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 ประเภทที่กำหนดไว้ แต่ทั้งนี้ ไม่ปรากฏบทบัญญัติให้ผู้ได้รับใบอนุญาตให้จัดให้มีการเล่นประเภทชนวัวหรือเจ้าของสนามชนวัวจะต้องเสียภาษีด้วย

นอกจากนี้ การจัดให้มีการเล่นการพนันวัวชนมีลักษณะเป็นกิจการเสี่ยงโชคซึ่งอยู่ในข่ายที่ต้องเสียภาษีสรรพสามิต แต่บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 รวมถึงกฎกระทรวง กำหนดพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับจัดเก็บภาษีสรรพสามิตในปัจจุบันก็ไม่มี การกำหนดพิกัดอัตราของสนามชนวัวเพื่อจัดเก็บภาษีสรรพสามิตจากการจัดให้มีการพนันวัวชนเช่นกัน

การที่บทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพนันและการจัดเก็บภาษีที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน ไม่ได้มีการบัญญัติไว้อย่างชัดเจน ทำให้รัฐยังไม่อาจดำเนินการจัดเก็บภาษีจากการจัดให้มีการเล่นการพนันวัวชนได้ เนื่องจากการจัดเก็บภาษีเป็นการที่รัฐบังคับจัดเก็บจากประชาชน ซึ่งคำสั่งให้เสียภาษีย่อมถือเป็น คำสั่งทางปกครองจึงต้องมีกฎหมายบัญญัติไว้โดยชัดแจ้ง ดังนั้น หากรัฐไม่กำหนดหน้าที่ในการเสียภาษีของ บุคคลใดๆ ไว้อย่างชัดเจนย่อมไม่สามารถบังคับให้บุคคลนั้นๆ เสียภาษีได้ตามกฎหมาย

ปัญหาประการที่สอง คือ ปัญหาเกี่ยวกับฐานภาษีและการกำหนดอัตราภาษีจากการพนันวัวชน กล่าวคือ เมื่อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพนันและกฎหมายเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน ยังไม่ได้มีการบัญญัติไว้อย่างชัดเจน เกี่ยวกับหน้าที่ในการเสียภาษีของผู้ได้รับอนุญาตให้มีการจัดให้เล่นการ พนันวัวชนหรือเจ้าของสนามวัวชน ทำให้เกิดปัญหาประการต่อมาที่จะต้องทำการศึกษา คือ ปัญหาเกี่ยวกับ ฐานภาษีและการกำหนดอัตราภาษีจากการพนันวัวชน

ฐานภาษี คือ ฐานจำนวนเงินที่ใช้ในการคำนวณเพื่อเสียภาษี โดยจะแบ่งออกเป็น 3 ประเภทหลักๆ ได้แก่ ฐานภาษีจัดเก็บจากฐานรายได้ คือ หากผู้มีเงินได้มีรายได้มากจะต้องเสียภาษีมาก เช่น ภาษีเงินได้ บุคคลธรรมดา หรือภาษีเงินได้นิติบุคคล เป็นต้นฐานภาษีจัดเก็บจากฐานการบริโภค คือ หากผู้เสียภาษี บริโภคสินค้าหรือบริการมากก็ต้องเสียภาษีการบริโภคมาก เช่น ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีศุลกากร และภาษี สรรพสามิตและฐานภาษีจัดเก็บจากทรัพย์สิน คือ หากผู้เสียภาษีมีทรัพย์สินมากก็ต้องเสียภาษีมาก เช่น ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ภาษียรถยนต์ เป็นต้น

อัตราภาษี คือ ร้อยละที่จัดเก็บภาษีโดยคำนวณจากฐานภาษี ซึ่งโดยทั่วไปจะแบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่ อัตราภาษีแบบก้าวหน้า อัตราภาษีแบบคงที่ หรืออัตราภาษีแบบลดหย่อน โดยพิจารณาจากการ เปลี่ยนแปลงของฐานภาษี ทั้งนี้ การกำหนดอัตราภาษีในประเภทใดขึ้นอยู่กับกฎหมายนั้นๆ กำหนดไว้

อนึ่ง บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 ซึ่งเป็นกฎหมายหลักที่ใช้ในการควบคุม การพนันมิได้มีการกำหนดให้ผู้ได้รับใบอนุญาตให้จัดการเล่นการพนันวัวชน ตามบัญชี ข. มีหน้าที่ในการ เสียภาษี อีกทั้ง ในพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 รวมถึง กฎกระทรวงกำหนดพิกัดอัตราภาษี สรรพสามิต พ.ศ. 2560 ก็มิได้มีการบัญญัติให้สนามชนวัวจะต้องเสียภาษีดังเช่นสนามม้า

ดังนั้น จึงมีประเด็นที่จะต้องศึกษาวิเคราะห์ว่าหากจะแก้ไขกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันเพื่อให้ ดำเนินการจัดเก็บภาษีจากผู้ได้รับใบอนุญาตให้มีการจัดให้มีการเล่นการพนันวัวชนหรือเจ้าของสนามชนวัว ได้เช่นเดียวกับผู้ได้รับใบอนุญาตให้จัดการเล่นการพนันประเภทอื่น หรือเจ้าของสนามม้าจะต้องกำหนดฐาน ภาษีและอัตราภาษีอย่างไร

ปัญหาประการที่สาม คือ ปัญหาเกี่ยวกับการหักค่าใช้จ่ายในการคำนวณเงินได้สุทธิเพื่อเสียภาษีจากการพนันวู้ชน กล่าวคือ โดยทั่วไปแล้วเจ้าของวู้ชนมักจะเป็นบุคคลธรรมดา เมื่อเจ้าของวู้ชนได้รับเงินเดิมพันหรือเงินรางวัลจากการชนะการแข่งขัน เจ้าของวู้ชนจะต้องนำเงินได้ที่เกิดขึ้นในปีภาษีที่แล้วมาคำนวณเงินได้สุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในปีถัดไป ซึ่งหลักในการคำนวณเงินได้สุทธิคือ เงินได้ หักค่าใช้จ่าย หักค่าลดหย่อน เหลือเท่าใดถือเป็นเงินได้สุทธิที่จะต้องนำไปคำนวณอัตราภาษีตามอัตราภาษีที่กำหนดไว้เพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อไป

หลักการหักค่าใช้จ่าย ตามประมวลรัษฎากรจะแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือการหักค่าใช้จ่ายแบบเหมา เช่น เงินได้ประเภทที่เป็นเงินเดือน หรือเงินได้ที่เกิดจากการจ้างทำของให้หักค่าใช้จ่ายแบบเหมาได้ ร้อยละ 50 แต่รวมกันไม่เกิน 100,000 บาท ซึ่งการหักค่าใช้จ่ายประเภทนี้ไม่ต้องมีหลักฐานการใช้จ่ายไปแสดงต่อเจ้าหน้าที่กับอีกประเภท คือ การหักค่าใช้จ่ายตามความจำเป็นและสมควร ซึ่งการหักค่าใช้จ่ายประเภทนี้จะต้องมีหลักฐานการใช้จ่ายตามความเป็นจริงไปแสดงต่อเจ้าหน้าที่ด้วย

ประเด็นเรื่องการหักค่าใช้จ่ายในทางภาษี ประมวลรัษฎากรมิได้อนุญาตให้ค่าใช้จ่ายทุกประเภทสามารถหักค่าใช้จ่ายได้ ค่าใช้จ่ายใดที่จะสามารถหักค่าใช้จ่ายได้จะต้องพิจารณาตามบทบัญญัติที่ประมวลรัษฎากรกำหนดไว้ ซึ่งจะต้องพิจารณาควบคู่กับพระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการกำหนดค่าใช้จ่ายที่ยอมให้หักจากเงินได้พึงประเมิน (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2502 ทั้งนี้ จากการทำการศึกษามติบทบัญญัติตามพระราชกฤษฎีกาฉบับดังกล่าวแล้ว เงินรางวัลจากการชนะการชนวู้ชนได้มีการบัญญัติให้สามารถหักค่าใช้จ่ายแบบเหมาได้

ค่าใช้จ่ายของเจ้าของวู้ชนที่ชนะการแข่งขันส่วนใหญ่มักจะเป็นค่าใช้จ่ายจำเป็นในการเลี้ยงดู บำรุงวู้ชน ให้พร้อมสำหรับการชนวู้ อาทิเช่น ค่าอาหาร ค่ายารักษาโรค ค่าของใช้ต่างๆ หรือกรณีเจ้าของวู้ชนว่าจ้างให้คนอื่นเลี้ยงดูวู้ชนให้ก็ต้องมีค่าใช้จ่ายในส่วนนี้เพิ่มขึ้นมาด้วย ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วเจ้าของวู้ชนเป็นบุคคลธรรมดาที่ไม่ได้ทำบัญชีค่าใช้จ่ายจริงไว้จึงมักมีปัญหาไม่สามารถหักค่าใช้จ่ายในการคำนวณเงินได้สุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้ซึ่งเป็นการไม่เป็นธรรมกับผู้เสียภาษี

ปัญหาประการที่สี่ คือ ปัญหาเกี่ยวกับหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดเก็บภาษีจากการพนันวู้ชน กล่าวคือ ประเทศไทยมีหน่วยงานราชการส่วนกลางที่เป็นหน่วยงานหลักหลักในการทำหน้าที่จัดเก็บภาษีได้แก่กรมสรรพากร ซึ่งมีหน้าที่จัดเก็บ ภาษีเงินได้ โดยจัดเก็บจากเงินได้ทุกประเภทในปีภาษีที่แล้วมาแล้ว แบ่งออกเป็นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา คือ บุคคลธรรมดาผู้มีเงินได้ทุกประเภทมีหน้าที่ต้องยื่นแบบแสดงรายการและเสียภาษี และภาษีเงินได้นิติบุคคล คือ นิติบุคคลตามที่กฎหมายกำหนด มีหน้าที่ต้องยื่นแบบแสดงรายการและเสียภาษีให้กับกรมสรรพากร นอกจากนี้ ยังมีภาษีที่กรมสรรพากรจัดเก็บอีก ได้แก่ ภาษีมูลค่าเพิ่ม ซึ่งจัดเก็บจากมูลค่าของสินค้าหรือบริการ โดยผู้มีหน้าที่เสียภาษีคือเจ้าของกิจการขายสินค้าหรือให้บริการ และผู้นำเข้าสินค้าที่มีรายได้เกินกว่า 1.8 ล้านบาทต่อปีจะต้องนำส่งภาษีมูลค่าเพิ่มตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด

หน่วยงานต่อมา คือ กรมศุลกากร มีหน้าที่จัดเก็บภาษีจากการนำเข้าหรือส่งออกสินค้า โดยผู้มีหน้าที่เสียภาษีคือผู้นำเข้าหรือส่งออกสินค้าตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด

หน่วยงานต่อมา คือ กรมสรรพสามิต มีหน้าที่จัดเก็บภาษีจากสินค้าหรือบริการที่มีลักษณะเป็นการฟุ่มเฟือย สินค้าที่มีลักษณะเป็นอันตรายต่อสุขภาพ หรือสินค้าหรือบริการที่มีลักษณะเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

นอกจากนี้ ยังมีภาษีบางประเภทที่จัดเก็บโดยหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง โดยผู้มีหน้าที่เสียภาษีคือเจ้าของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างและภาษีป้าย ซึ่งเจ้าของป้ายเป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษี เป็นต้น

เนื่องจากการจัดให้มีการเล่นการพนันวัวชน ยังมีได้มีบทบัญญัติของกฎหมายใดที่เกี่ยวข้องให้จัดเก็บภาษีจากผู้ได้รับใบอนุญาตให้จัดการเล่นหรือเจ้าของสนามวัวชน มีหน้าที่ในการเสียภาษีตามกฎหมาย ดังนั้น จึงยังเป็นประเด็นที่จะต้องพิจารณาศึกษาว่า หากดำเนินการแก้ไขกฎหมายเพื่อจัดเก็บภาษีจากการจัดให้มีการเล่นการพนันวัวชนแล้วหน่วยงานใดจะต้องเป็นผู้มีหน้าที่ในการจัดเก็บภาษีดังกล่าวต่อไป รวมถึงจะต้องพิจารณาความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความสามารถในการดำเนินการจัดเก็บภาษีของหน่วยงานที่จะต้องเป็นผู้มีหน้าที่ในการจัดเก็บภาษีดังกล่าวเพื่อการดำเนินการจัดเก็บภาษีเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพด้วย

จากการทำการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการจัดเก็บภาษีจากการพนันวัวชน ได้ข้อสรุปว่าการจัดเก็บภาษีเป็นการใช้อำนาจทางกฎหมายมหาชน หากไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้โดยชัดแจ้งนั้นรัฐจะบังคับให้จัดเก็บภาษีจากผู้ใดไม่ได้ ดังนั้น เพื่อเป็นการหาแนวทางในการแก้ปัญหาและอุดช่องว่างของกฎหมายเพื่อให้รัฐสามารถดำเนินการจัดเก็บภาษีจากการพนันวัวชนได้อย่างครบถ้วน ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บภาษีจากการพนันวัวชน เพื่อให้รัฐบาลสามารถดำเนินการจัดเก็บภาษีจากการพนันวัวชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสมและให้เกิดความเป็นธรรมกับผู้มีหน้าที่เสียภาษีมากที่สุด โดยมีข้อเสนอแนะให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

ประการแรก ปัญหาเกี่ยวกับการไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายบังคับจัดเก็บภาษีจากการพนันวัวชน

การที่บทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพนันและการจัดเก็บภาษีที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันไม่ได้มีการบัญญัติไว้อย่างชัดเจน ทำให้มีปัญหาคือรัฐไม่อาจดำเนินการจัดเก็บภาษีจากการจัดให้มีการเล่นการพนันวัวชนได้ เนื่องจากการจัดเก็บภาษีเป็นการใช้อำนาจทางปกครองจึงต้องมีกฎหมายกำหนดไว้โดยชัดแจ้งเพื่อให้ผู้มีอำนาจสามารถดำเนินการจัดเก็บภาษีได้

ในประเด็นนี้ผู้ศึกษาขอเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอาจทำได้ 2 กรณี ได้แก่ การแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 หรือการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 ในส่วนของบัญชีพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต ตอนที่ 18 กิจการเสี่ยงโชค ดังต่อไปนี้

1) กรณีแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478

พระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 มีการบัญญัติเกี่ยวกับหน้าที่ในการเสียภาษีของผู้ได้รับใบอนุญาตจัดให้มีการเล่นการพนันไว้ในมาตรา 16 ซึ่งเดิมไม่ได้ระบุการเล่นหมายเลข 1 เอาไว้ด้วย จึงขอเสนอแนะให้เพิ่มเติมการเล่นหมายเลข 1 ในมาตรา 16 ดังนี้

เดิม “มาตรา 16 รัฐมนตรีเจ้าหน้าที่ยกการตามพระราชบัญญัตินี้ มีอำนาจกำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตการเล่นหมายเลข 17 ในบัญชี ข. เสียภาษีไม่เกินกว่าร้อยละสิบแห่งยอดรายรับก่อนหักรายจ่าย การเล่นหมายเลข 19 ในบัญชี ข. ไม่เกินร้อยละสิบแห่งยอดรายรับซึ่งหักรายจ่ายแล้ว และการเล่นหมายเลข 16 หมายเลข 18 และหมายเลข 20 ในบัญชี ข. ไม่เกินร้อยละสิบแห่งยอดราคาสลาก ซึ่งมีผู้รับซื้อก่อนหักรายจ่าย”

แก้เป็น “มาตรา 16 รัฐมนตรีเจ้าหน้าที่ยกการตามพระราชบัญญัตินี้ มีอำนาจกำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตการเล่นหมายเลข 1 และหมายเลข 17 ในบัญชี ข. เสียภาษีไม่เกินกว่า ร้อยละสิบแห่งยอดรายรับก่อนหักรายจ่าย การเล่นหมายเลข 19 ในบัญชี ข. ไม่เกินร้อยละสิบแห่งยอดรายรับซึ่งหักรายจ่ายแล้ว และการเล่นหมายเลข 16 หมายเลข 18 และหมายเลข 20 ในบัญชี ข. ไม่เกินร้อยละสิบแห่งยอดราคาสลาก ซึ่งมีผู้รับซื้อก่อนหักรายจ่าย”

2) กรณีการแก้ไขบทบัญญัติในพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560

ในส่วนของบัญชีพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต ตอนที่ 18 กิจการเลี้ยงโชค ระบุประเภทกิจการที่จะต้องเสียภาษีไว้เฉพาะกิจการสนามม้าเท่านั้น จึงขอเสนอแนะให้เพิ่มเติมกิจการสนามชนวัว ในบัญชีพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต ตอนที่ 18 ด้วย ดังนี้

เดิม 18.01 สนามแข่งม้า

(1) ค่าผ่านประตู	อัตราภาษีตามมูลค่า ร้อยละ 20
(2) รายรับที่หักไว้จากผู้เล่นการพนันแข่งม้า โดยหักเงินรางวัลที่ต้องจ่ายคืนให้แก่ผู้เล่นการพนันแข่งม้างดกล่าว	อัตราภาษีตามมูลค่า ร้อยละ 20
(3) รายรับอื่นๆ	อัตราภาษีตามมูลค่า ร้อยละ 0

แก้เป็น 18.01 สนามแข่งม้า สนามชนโค

(1) ค่าผ่านประตู	อัตราภาษีตามมูลค่า ร้อยละ 20
(2) รายรับที่หักไว้จากผู้เล่นการพนันแข่งม้า โดยหักเงินรางวัลที่ต้องจ่ายคืนให้แก่ผู้เล่นการพนันแข่งม้างดกล่าว	อัตราภาษีตามมูลค่า ร้อยละ 20
(3) รายรับอื่นๆ	อัตราภาษีตามมูลค่า ร้อยละ 0

ประการที่สอง ปัญหาเกี่ยวกับฐานภาษีและการกำหนดอัตราภาษีจากการพนันวู้ชน

จากการที่ได้ศึกษาในประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายบังคับจัดเก็บภาษีได้ข้อสรุปว่า ทั้งในพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 และพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 รวมถึงบัญชีท้ายกฎกระทรวงกำหนดพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 ต่างก็ไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายที่ระบุให้ผู้ได้รับใบอนุญาตจัดให้มีการชนวัวหรือเจ้าของกิจการสนามชนวัวมีหน้าที่เสียภาษี ทำให้ในการศึกษาปัญหาเกี่ยวกับฐานภาษีและการกำหนดอัตราภาษีจึงต้องศึกษาเปรียบเทียบกับบทบัญญัติของกฎหมายที่มีลักษณะใกล้เคียงกันและเปรียบเทียบกับบทบัญญัติของกฎหมายต่างประเทศซึ่งมีการจัดเก็บภาษีจากการพนันวู้ชน

นอกจากนี้ จากการศึกษากฎหมายของประเทศเกาหลีใต้ซึ่งมีการจัดเก็บภาษีจากการพนันวู้ชนเมื่อเปรียบเทียบกับบทบัญญัติระหว่างกฎหมายของประเทศไทย ได้แก่ พระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 และพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 รวมถึงบัญชีพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 กับ กฎหมายของประเทศเกาหลีใต้ ในส่วนของ Chapter 4 LEISURE TAX แห่ง KOREAN'S LOCAL TAX ACT พบว่า

ฐานภาษี ใน Article 42 Chapter 4 LEISURE TAX แห่ง KOREAN'S LOCAL TAX ACT มีฐานภาษีจากการจัดเก็บจากยอดขายรวมของตัว โดยไม่มีการกำหนดเรื่องการหักรายจ่าย ซึ่งคล้ายกันกับบัญชีพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต ตอนที่ 18 กิจการเลี้ยงโชคในกรณีสนามม้า ที่มีฐานภาษีจากค่าผ่านประตู โดยไม่มีการกำหนดเรื่องการหักรายจ่าย ส่วนในมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 มีฐานภาษีจากยอดขายรับก่อนหักรายจ่าย หรือยอดขายรับซึ่งหักรายจ่ายแล้ว หรือยอดราคาสลาก ซึ่งมีผู้รับซื้อก่อนหักรายจ่าย

อัตราภาษี ใน Article 42 Chapter 4 LEISURE TAX แห่ง KOREAN'S LOCAL TAX ACT มีอัตราภาษีเท่ากับ มาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 มีอัตราเท่ากันคือ ร้อยละ 10 ส่วนในบัญชีพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต ตอนที่ 18 กิจการเลี้ยงโชคในกรณีสนามม้า มีอัตราภาษีร้อยละ 20

ในประเด็นนี้ผู้ศึกษาจึงขอเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาค่าการไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายที่ชัดเจนเกี่ยวกับฐานภาษีและการกำหนดอัตราภาษีจากการพนันวู้ชนโดยให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติของบทบัญญัติในพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 ในส่วนของบัญชีพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต ตอนที่ 18 กิจการเลี้ยงโชค ตอนที่ 18.01 โดยการระบุประเภท สนามชนโคหรือสนามชนวัว ไปในพิกัดเดียวกับสนามแข่งม้า โดยมีฐานภาษีและอัตราภาษีเช่นเดียวกับสนามแข่งม้า ดังนี้

เดิม 18.01 สนามแข่งม้า

(1) ค่าผ่านประตู	อัตราภาษีตามมูลค่า ร้อยละ 20
(2) รายรับที่หักไว้จากผู้เล่นการพนันแข่งม้า
โดยหักเงินรางวัลที่ต้องจ่ายคืนให้แก่ผู้เล่น
การพนันแข่งม้ายดังกล่าว	อัตราภาษีตามมูลค่า ร้อยละ 20
(3) รายรับอื่นๆ	อัตราภาษีตามมูลค่า ร้อยละ 0

แก้เป็น 18.01 สนามแข่งม้า สนามชนโค

(1) ค่าผ่านประตู	อัตราภาษีตามมูลค่า ร้อยละ 20
(2) รายรับที่หักไว้จากผู้เล่นการพนันแข่งม้า
โดยหักเงินรางวัลที่ต้องจ่ายคืนให้แก่ผู้เล่น
การพนันแข่งม้ายกเว้น	อัตราภาษีตามมูลค่า ร้อยละ 20
(3) รายรับอื่นๆ	อัตราภาษีตามมูลค่า ร้อยละ 0

เนื่องจากในการศึกษาปัญหาการจัดเก็บภาษีจากการพนันวัวชนนี้ ผู้ศึกษามีวัตถุประสงค์ในการศึกษาปัญหาเพื่อเสนอแนะแนวทางในการจัดเก็บภาษีเพื่อเป็นรายได้เพิ่มเติมให้กับรัฐบาล ผู้ศึกษาจึงได้เสนอแนะให้ระบุประเภทสนามชนวัว ไปในบัญชีพิกต์อัตราภาษีสรรพสามิตพิกต์เดียวกับสนามแข่งม้าโดยให้มีฐานภาษีและอัตราภาษีเช่นเดียวกับสนามแข่งม้าคืออัตราร้อยละ 20 ซึ่งมีอัตราภาษีสูงกว่าอัตราภาษีตามพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 ที่จัดเก็บภาษีจากการพนันประเภทอื่นในอัตราร้อยละ 10 และอัตราสูงกว่าการจัดเก็บภาษีสันตนาการของประเทศเกาหลีใต้ ตาม Chapter 4 LEISURE TAX แห่ง KOREAN'S LOCAL TAX ACT ที่มีอัตราร้อยละ 10 เท่านั้น

ปัญหาประการที่สาม คือ ปัญหาเกี่ยวกับการหักค่าใช้จ่ายในการคำนวณเงินได้สุทธิเพื่อเสียภาษีจากการพนันวัวชน

ปัจจุบันพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 ยังไม่ได้บัญญัติให้ผู้ได้รับใบอนุญาตให้จัดการชนวัวมีหน้าที่เสียภาษี ตามมาตรา 16 ดังเช่นผู้ได้รับใบอนุญาตให้จัดการเล่นการพนันตามบัญชี ข. ประเภทอื่นรวมถึงพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 และบัญชีท้ายกฎกระทรวงกำหนดพิกต์อัตราภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 ก็ไม่มีการกำหนดพิกต์อัตราภาษีให้สนามชนวัวเป็นพิกต์อัตราที่ต้องเสียภาษีสรรพสามิตแต่อย่างใด

เนื่องจากในการศึกษาประเด็นปัญหาประการที่สอง ปัญหาเกี่ยวกับฐานภาษีและการกำหนดอัตราภาษีจากการพนันวัวชน ผู้ศึกษาได้เสนอแนะให้แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายโดยให้ระบุประเภทสนามชนวัวไปในบัญชีพิกต์อัตราภาษีสรรพสามิตพิกต์เดียวกับสนามแข่งม้าโดยให้มีฐานภาษีและอัตราภาษีเช่นเดียวกับสนามแข่งม้า ดังนั้น หากสามารถกำหนดแน่นอนได้ว่า กิจกรรมสนามชนวัวจะต้องเสียภาษีตามพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 ประกอบกับ กฎกระทรวงกำหนดบัญชีพิกต์อัตราภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 แล้ว ย่อมเป็นที่แน่ชัดว่าหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการจัดเก็บภาษีจากการจัดให้มีการเล่นการพนันวัวชน คือ กรมสรรพสามิต

ปัญหาประการที่สี่ ปัญหาเกี่ยวกับการหักค่าใช้จ่ายในการคำนวณเงินได้สุทธิเพื่อเสียภาษีจาก การพนันวัวชน

โดยทั่วไปแล้วเจ้าของวัวชนมักจะเป็นบุคคลธรรมดา เมื่อเจ้าของวัวชนได้รับเงินเดิมพันหรือเงินรางวัลจากการชนะการแข่งขัน เจ้าของวัวชนจะต้องนำเงินได้ที่เกิดขึ้นในปีภาษีที่ล่วงมาแล้วมาคำนวณเงินได้สุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในปีถัดไป

เนื่องจาก จากการศึกษาบทบัญญัติแห่งประมวลรัษฎากรและพระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการกำหนดค่าใช้จ่ายที่ยอมให้หักจากเงินได้พึงประเมิน (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2502 พบว่า มิได้มีการบัญญัติไว้อย่างชัดเจนเกี่ยวกับการยอมให้หักค่าใช้จ่ายจากการพนันวัวชน กล่าวคือ มีบทบัญญัติที่กำหนดไว้อย่างกว้างในมาตรา 8 ทวิ แห่งพระราชกฤษฎีกาฉบับดังกล่าว ซึ่งบัญญัติไว้ว่า มาตรา 8 ทวิ เงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (8) แห่งประมวลรัษฎากร ที่มีได้ระบุไว้ในมาตรา 8 ให้หักค่าใช้จ่ายได้ตามความจำเป็นและสมควร ทั้งนี้ แม้ว่าบทบัญญัติของกฎหมายจะยินยอมให้หักค่าใช้จ่ายได้ตามจำเป็นและสมควรแต่โดยปกติแล้วเจ้าของวัวที่เป็นบุคคลธรรมดาย่อมมิได้มีการทำบัญชีรายรับรายจ่ายซึ่งสามารถชี้แจงค่าใช้จ่ายตามความจำเป็นและสมควรกับสรรพากรได้อย่างชัดเจน ทำให้แม้จะมีบทบัญญัติกำหนดว่ายินยอมให้หักค่าใช้จ่ายได้ตามความจำเป็นและสมควร แต่ในทางปฏิบัติอาจไม่สามารถดำเนินการได้จริง ทำให้ค่าใช้จ่ายที่เจ้าของวัวเสียไปไม่สามารถหักค่าใช้จ่ายได้จริง ซึ่งเป็นการไม่เป็นธรรมกับเจ้าของวัวชนหากจะต้องนำเงินได้จากการชนะการชนวัวมาคำนวณเพื่อเสียภาษีโดยไม่สามารถหักค่าใช้จ่ายได้ดังเช่นเงินได้ประเภทอื่น แต่ในมาตรา 8 แห่งพระราชกฤษฎีกาฉบับดังกล่าว กำหนดว่า เจ้าของม้าที่ได้รางวัลจากการส่งม้าเข้าแข่งขัน ยอมให้หักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมาได้ ในอัตราร้อยละ 60

เมื่อเจ้าของวัวชนที่ได้เงินรางวัลจากการส่งวัวเข้าแข่งขันไม่สามารถหักค่าใช้จ่ายได้ดังเช่นเจ้าของม้าที่ได้รางวัลจากการส่งม้าเข้าแข่งขัน ย่อมก่อให้เกิดปัญหาความไม่เป็นธรรมต่อผู้เสียภาษีซึ่งไม่เป็นไปตามหลักภาษีอากรที่ดี

ในประเด็นนี้ผู้ศึกษาจึงขอเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการกำหนดค่าใช้จ่ายที่ยอมให้หักจากเงินได้พึงประเมิน (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2502 ให้เงินรางวัลจากการชนะการชนวัวสามารถหักค่าใช้จ่ายแบบเหมาได้ ดังนี้

เดิม “มาตรา 8 เงินได้พึงประเมินตามความในมาตรา 40 (8) แห่งประมวลรัษฎากรยอมให้หักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมาได้ ดังต่อไปนี้

(26) รางวัลที่เจ้าของม้าได้จากการส่งม้าเข้าแข่ง ร้อยละ 60”

แก้เป็น “มาตรา 8 เงินได้พึงประเมินตามความในมาตรา 40 (8) แห่งประมวลรัษฎากรยอมให้หักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมาได้ ดังต่อไปนี้

(26) รางวัลที่เจ้าของม้าได้จากการส่งม้าเข้าแข่ง หรือ ร้อยละ 60”

รางวัลที่เจ้าของวัวได้จากการส่งวัวเข้าแข่ง

เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง. “คำอธิบายสรุปสาระสำคัญ พระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช 2478” ค้นเมื่อ 12 ตุลาคม 2567. <http://report.dopa.go.th/laws/document/3/316.pdf>
- กรมสรรพสามิต. “ฐานภาษี” ค้นเมื่อ 10 มีนาคม 2567. <https://webdev.excise.go.th/aec-law/th/excise-th-thailand.php>
- กรมสรรพสามิต. “สินค้าและบริการที่จัดเก็บ” ค้นเมื่อ 3 มีนาคม 2567. <https://webdev.excise.go.th/aec-law/th/excise-th-thailand.php>
- กรมสรรพากร. “คู่มือภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา” ค้นเมื่อ 12 พฤษภาคม 2567. https://www.rd.go.th/fileadmin/download/insight_pasi/personalincome_61.pdf
- กฤษฎา สุวรรณระณะกุล. “วัยรุ่นปักษ์ใต้ พนันสะพัดปีละ 7.3 หมื่นล. ไม่ใช่แค่อดีตภัย โยงการเมือง-อำนาจ” ค้นเมื่อ 2 ตุลาคม 2567. <https://www.tcijthai.com/news/2013/06/scoop/2904>
- ดุยลักษณ์ ตราธรรม, กฎหมายภาษีอากร (Tax Law), พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ : วิทยุชน, 2563), 34
- ธรรมนิติ. “หลักเกณฑ์ในการพิจารณาจัดเก็บภาษีสรรพสามิต และหลักการภาษีสรรพสามิตที่ดี” ค้นเมื่อ 19 ตุลาคม 2567. https://www.dst.co.th/index.php?option=com_content&view=article&id=3612:rules-consider-tax-excise&catid=29&Itemid=180&lang=th
- ยุทธนา ศรีสวัสดิ์. “ค่าใช้จ่าย” ค้นเมื่อ 4 พฤศจิกายน 2567. <https://www.itax.in.th/pedia/ค่าใช้จ่าย/>
- รงค์ บุญสวยขวัญ. การเมืองของการพนันวัยรุ่นภาคใต้. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- วชิรากร. “งานการพนัน” ค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2567. <https://thaipalad.com/580/>
- วิเชียร ณ นคร. “ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน : ชนวิว” ค้นเมื่อ 30 ตุลาคม 2567. <http://dspace.nstru.ac.th:8080/dspace/bitstream/123456789/488/1/ชนวิว.pdf>
- ศศิธร บุญคงแก้ว และ สิทธิพร ศรีผ่อง. “การปรับตัวของกีฬาวัยรุ่นเพื่อการท่องเที่ยว” ค้นเมื่อ 2 ตุลาคม 2567. <https://human.skru.ac.th/husoconference/conf/po34.pdf>
- สำนักพัฒนาพันธุ์สัตว์ กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. “โคพื้นเมืองสายภาคใต้ หรือโคชน” ค้นเมื่อ 12 พฤศจิกายน 2567. <https://breeding.dld.go.th/webnew/index.php/en/service-menu/breeding-menu/2024-04-25-07-31-46/1101-2015-07-07-01-54-11>